

Naročnina \$2.00 na
let. Izplača dva krat
na teden.

CLEVELANDSKA AMERIKA

NEODVISEN LIST ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI.

CLEVELANDSKA
AMERIKA

Excellent advertising
medium.

CLEVELAND, O. PETEK 22. DECEMBRA 1911.

VOL. IV.

Mestna novica.

Nekoliko poenostavljanja o na-
predovanju slovenske ideje
in slovenske trgovine
v Clevelandu.

KONCEM LETA.

Vsi znajo, da je clevelandška naselbina prva slovenska naselbina v Ameriki. Nikjer se ni zbral toliko naroda v enem mestu kakor ravno v Clevelandu. Cleveland je sploh znan kot mesto, kamor prihaja največ turistov. Pravih Američanov ni mnogo v Clevelandu. Nemec stajejo kakih 20.000, Lahov kakih 25.000, Čehov 50.000. Poljakov in Slovakov 35.000, drugih narodnosti 50.000, in konečno Slovence do 20.000, tako da ostane pravih Amerikanov v Clevelandu jasno. Večkrat, ki ga imajo Nemci v Clevelandu, se kaže pri javnih uradih, kjer je skoraj polovica Nemcev. Za njimi nič ne zaostajajo Čehi, ki so povsod zastopani.

Omenimo nekaj slovenski živelj v Clevelandu. Zadnje leto se je slovenska trgovina jasno lepo razvila. Dobili smo 5 novih grocerij, 2 mesnici, 2 čevljarski prodajalni in 3 trgovine z modnim blagom, 3 krojačnice, 1 slavičarno, 1 mlekarja, 1 uratja, 1 brusilnicno nožev, zavod za snaženje pip za pivo in nekaj manjših trgovin. To vse kaže, da slovenska trgovina v Clevelandu napreduje, in da slovenski živelj čimdalje bolj izpodriva tuje Ahramovega rodu, da se selijo tudi drugi. To je pa na drugi strani zopet znamenje lepe slovenske sluge in vzajemnosti, ker je marsikateri rojak tekmo leta prišel do prepiranja, da je najbolje, če se ravna po geslu: Svoji k svojim! Je veliko ljudi med nami, ki pravijo: "Kaj bo ti trgoval! V 'sapo' pojdi delat kakor jaz!" Ti ljudje so brez pametni. Oni morajo vedeti, da če ne bi imeli slovenske trgovine, bi imeli pa tujne, in eno trgovino mora podpirati, in po naših mislih je bolje, da podpirate slovenske kot tuge.

Narastek slovenskih trgovin kaže torej prvič, da se Sloveni v Clevelandu vedno bolj zavajajo svojega naroda, drugič pa tudi, da je slovenska naselbina znatno narastla. Iz vseh kraje Amerike prihajajo rojaki v Cleveland pa stotine jih je tudi prišlo iz stare domovine.

Napredovali smo pa tudi v društvenem življenju. Slovenska Dobrodelenka Zveza, ki je bila lani ob tem času komaj ustanovljena, ima danes že šest društev in skoraj 500 članov. Obetajo se še nova društva, ki se priklopijo domači, clevelandski Zvezzi. Tudi društva drugih jednot so se takoj ustanovila, in do lanskega decembra do letosnjega je bilo skupaj ustanovljenih 9 novih društiev.

Tako se kaže napredek na vseh straneh. Lahko s ponosom trdimo, da je clevelandška naselbina prva naselbina v Ameriki.

Veliko novo jeklarino domimo v Clevelandu v kratkem, ce vsa znamenja ne motijo. Otis Steel Co. ki ima že danes večke tovarne na Lakeside ave. in E. 33. St. namerava delati veliko jeklarino, kjer bo izdelovala vse potrebno, kar mora sedaj naročati drugje. Otis Steel Co. je angleška družba inkorporirana po angleških postavah, te dni pa namerava se inkorporirati po postavah Ohio in povečati svoj kapital na deset milijonov dolarjev. Gledam pravijo, ko bo jeklarina gotova, bo v njej proizvoda

1500 delavcev.

Uredništvo in upravnštvo zeli vsem svojim naročnikom in prijateljem srečne božične praznike.

Prihodnji teden pride v Cleveland bojeviti senator La Follette, ki se poteguje za predsedniško mesto pri republikanski stranki na napredni podlagi. V Clevelandu bo imel več govorov.

John Grdina naznana, da bode razdajal lepa darila za božič vsakemu, ki kupi za en dolar ali več blaga pri njem.

V nedeljo ima sejo dr. sv. Jožefa, dr. Primož Trubar in dr. Slovan.

V pondeljek na božični dan se vršijo dve predstavi v Kausovi dvorani. Priredi jih dr. Orel. Igre se imenujejo: "Pastirci v kralji" in druga igra pa "Preiprljiva sosedja". Ali boljša je kratka sprava kot dolga pravda. Igra se ob polstirih popoldne in ob pol 8 zvečer. Cena vstopnicam 50. 35. 25. za otroke 10 centov.

Sodnija se po novem letu vendar "preumena" v novo hišo. Nekaj prostorov so v nategliči toliko popravili, da bodejo sodniki s svojo močnostjo po novem letu sodili v novi palaci. Iz stare sodnije sedaj grozno hitro nosijo vso opravo, da bo vse v redu, ko nastopijo učeni kadiji svoje sodniške sedeže. Vsak sodniški stol v novi sodniji velja 150 dolarjev.

V Gordon parku kakih 600 čevljev od jezerskega brega nameravajo narediti precejšen otok na jezeru, v obsegu kvadratne milje. Pravijo, da bo to veljalo en milijon dolarjev.

Društvo Žal. M. Božje je izvolilo slednje uradnike za prihodnje leto: Frank H. Mervar, načelnik; podnačelnik J. Jančar, podn. namestnik L. Urbančič, predsednik Jakob Zele, podpreds. Jos. Sadar, prvi tajnik Jos. Glavič, drugi tajnik Val. Zbačnik, blagajnik Math. Glavič, pregledovalci knjig Jos. Znidarsič, F. Sadar, Jos. Međičić; zastavonaš A. Samson, redar Jos. Pograc, vratar Jos. Dolenc, hornist Jak. Fortuna, tambur Jos. Žulić.

Društvo Napredni Slovenci št. 5. S. D. Z. je izvolilo slednje uradnike za prihodnje leto: Fr. Butala predsednik, Fr. Lenče pôdpreds. Ivan Dejak tajnik, Pr. Šulin zapisnikar, Fr. Centa blagajnik, A. Čenta, F. Svetina, A. Kral nadzorniki, Jos. Kunčič vratar, Jos. Primc reditelj, društveni zdravnik, J. Seliškar.

Iz mestnega sveta: Plača tajniku civilne komisije se je povečala od \$1800 na \$2500 na leto. Odbornik Haserodt iz 23. varde je proti temu jasno protiširal in se izjavil, da ima tajnik dovolj \$1800 na leto. Nadalje se je sprejela ordinanca, da velja vožnja iz Clevelanda v Collinwood samo 3 cente, izvzet je pa Euclid Beach in okolica, kamor bo veljala vožnja se vedno 5 centov. Mestni župan bo se enega tajnika, katemu se je določila plača na mesec.

Iz Beauf Falls, Pa.

Cenjeno uredništvo. Sporočite imena novih uradnikov dr. sv. Valentina, št. 145 K.S.K.J. Frank Grdenič predsednik, Ignac Krušlin tajnik in Tom Bujan, zastopnik. Redne seje se vršijo vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne. Naročnik.

Sneg na zvezdi.

Profesor Percival Lowell je v Cambridge, Mass., oparoval s svojim daljnogledom sneg, ki je padal na zvezdi Mars.

Turki in Lahi.

Lahi so se pri Ainzari spopadli s Turki, in po vročem boju je ležalo na stotine mrtvih na bojišču.

RAZNA POREČILA.

Carigrad, 20. dec. Včeraj zjutraj je 25.000 Italijanov napadelo mesto Ainzari. Strašno strelenje laški htopov je poslušalo vse hiše, iz katerih so prehvatali že prej pobegnili. V nekem jarku so dobili pozneje 280 Lahov mrtvih. Iz Tripolisa se poroča:

Laški poizvedovalni oddlek, ki išče mrtva in ranjena trupala po bojišču, je dobil v oazi 12 laških vojakov. Pet jih je bilo zakopanih do ramen v zemljo, obrazi so bili izrezani, oči iztaknjene, trije so bili prisiliti na palme. Od ostalih starih so pa dobili samo glave in nekaj rok. Laški častniki pravijo, da imajo dokaze, da so vojake mučili redni turški vojaki in ne Arabci.

Italijanska vojna uprava mobilizirala pet vojnih polkov, katere pošlje kot rezervoar v Tripolis. Cudno je, da je Italija vzel en polk vojakov iz Verone, ki je prav blizu avstrijske meje. Tudi ta polk odide na mejo. Lahi imajo sedaj že 34 pehotnih polkov v Afriki, ali skupaj 110.000 mož.

Shanghai, 21. Tukaj so se zopet sesli zastopniki upornikov in zastopniki kitajske vlade. Poganjati se hočejo, kako bi najprej nastal mir na Kitajskem. Nohenz stranka neče odnehati. Posloplje, kjer zastopniki zborujejo, je zastraženo od angleških vojakov, in ljudje niti v isti ulici kjer posloplje stoje, hoditi noro smejte. Policije je namreč dohiba obvestilo, da bodejo zastopniki cesarja umorjeni.

Kitajski uporniki so kupili od Francozov tri vojne zrakoplove, katere so že preskušali in opravljajo sedaj izvrstno službo. Anglija in Japonska se med seboj posvetujejo, kako bi se najprej naredil mir na Kitajskem. Nadaljnjo prelivanje krvi je brezuspešno, ker dežela prihaja čimdalj v večjo revščino.

Hrvatske volitve

Dunaj, 20. dec. Volitve po celem Hrvatskem so se jasno burno zvršile. Po mnogih kraljih je prišlo do velikih nemirov. Vlad aje pred nedavnim razpisala nove volitve, ker je mislila, da bo s tem dobila večino za deželni zbor. Po celem Hrvatskem pa so bili izvoljeni največji sovražniki Mažarov za poslanice, in vladu je na celi čerti poražena.

Naša mornarica.

Iz Berolina se poroča, da po stanje po novem letu Zgodnjene države druga velesila glede mornarice. Nemčija je skr. da zgradi letos samo dve vojni ladiji, in bo tako zaostala za Ameriko. Dosedaj je bila Nemčija druga vojna sila na morju.

Tri stopnje.

Za prehranitev telesa so potrebne tri stopnje, in sicer, da sprejemate pravilno količino in kakovost hrane, da jo dobro prehravljate, in da preženete iz telesa vso nečisto stvar. Vimate imeti dober apetit, da prehravite hrano, zdrav želodec da hrano spremrite v dobro kri. Kakor hitro se ta naravni proces skozi telo ne zvrši, niste pri doberm zdravju ali ste pa bolni. V tem oziru je Trinerjevo ameriško gorenko vino najboljše zdravilo, ker hitro očisti ves sistem in ga naredi pripravnega, da prehravljate hrano, ozdravi zaprtje, koliko, hrbitne bolezni, morsko bolezzen, slabost in mnogo drugih bolezni. Trinetjevo ameriško gorenko vino je zanesljivo zdravilo. Po lekarnah, Jos. Triner, 133-39 So. Ashland ave. Chicago, Ill.

Velik štrajk.

V Liverpoolu na Angleškem grozi velik štrajk. 100.000 delavcev v tovarnah za volno proizvodijo.

Na kose razsekani.

Obsojeni "svetnik"

Kitajski uporni vojaki so svoljega generala razsekali na kose. Revolucija še traja.

SE NE BO MIRU.

Peking, 21. dec. Včeraj zjutraj je 25.000 Italijanov napadelo mesto Ainzari. Strašno strelenje laški htopov je poslušalo vse hiše, iz katerih so prehvatali že prej pobegnili. V nekem jarku so dobili pozneje 280 Lahov mrtvih. Iz Tripolisa se poroča:

Laški poizvedovalni oddlek, ki išče mrtva in ranjena trupala po bojišču, je dobil v oazi 12 laških vojakov. Pet jih je bilo zakopanih do ramen v zemljo, obrazi so bili izrezani, oči iztaknjene, trije so bili prisiliti na palme. Od ostalih starih so pa dobili samo glave in nekaj rok. Laški častniki pravijo, da imajo dokaze, da so vojake mučili redni turški vojaki in ne Arabci.

Italijanska vojna uprava mobilizirala pet vojnih polkov, katere pošlje kot rezervoar v Tripolis. Cudno je, da je Italija vzel en polk vojakov iz Verone, ki je prav blizu avstrijske meje. Tudi ta polk odide na mejo. Lahi imajo sedaj že 34 pehotnih polkov v Afriki, ali skupaj 110.000 mož.

Shanghai, 21. Tukaj so se zopet sesli zastopniki upornikov in zastopniki kitajske vlade. Poganjati se hočejo, kako bi najprej nastal mir na Kitajskem. Nohenz stranka neče odnehati. Posloplje, kjer zastopniki zborujejo, je zastraženo od angleških vojakov, in ljudje niti v isti ulici kjer posloplje stoje, hoditi noro smejte. Policije je namreč dohiba obvestilo, da bodejo zastopniki cesarja umorjeni.

Kitajski uporniki so kupili od Francozov tri vojne zrakoplove, katere so že preskušali in opravljajo sedaj izvrstno službo. Anglija in Japonska se med seboj posvetujejo, kako bi se najprej nastal mir na Kitajskem. Nadaljnjo prelivanje krvi je brezuspešno, ker dežela prihaja čimdalj v večjo revščino.

Iz Chicago, Ill. Cenjeno uredništvo. Rad bi poročal kaj o društvenih razmerah. Sedaj je doba, ko se želite voditi, oziroma uradniki, katerim dajejo društva poverjena, da vodijo društvene posle. Pri nas v Chicagi bole, prav malo sprememjen, ker so vsa društva izvolila nove uradnike le z malimi spremembami. To je lepo znamenje, da imamo društva po večini dobre uradnike. Objaviti hocemo po imenu nove uradnike mladeničkega društva "Daniča". John Stajer, predsednik John Šimec, podpreds.: Anton Routar tajnik; Ignac Mrva zapisnik; Anton Fabian blagajnik; Math. Matičič, John Građšar, Jakob Muha nadzorniki. Vsi ti so naročniki "Clev. Amerike".

Na Silvestrov večer, 31. dec. priredi veliko veselico žensko društvo sv. Ane, na katero vabijo vse Slovence, da tam poslušajo zvok zvoka v spletu. Pri tem mestu je pronašla, da se je zadnjo soboto v svojem domu v St. Hubert hotelu umoril milijoner in delničar tobacne truse. Nathan F. Strauss.

Njegova sestra, ki je gospodinila v hiši je vso stvar zakrivala policiji. Zakaj se je milijonar umoril, ni nikomur znan.

Ob novem letu.

V Portlandu, Me. so obsodili nekega laži svetnika na deset let ječe, ker je zakrivil humor šestih.

VEČJE DELO.

Portland, Me., 21. decembra. Na deset let ječe je bil včeraj tukaj obsojen "Rev". Frank Sanford, ki je bil prej vodja cerkve "svetega duha" in pričvrzenec sekete "Mi". Čudni svetnik je bil pronašel krv, da je s svojimi tovariši plovil na ladji po morju, in je skoraj 7 mesecev, odkar je bil na vodi vedno krajšal živej svojim tovarišem. Pred sodnikom se je izjavil, da mu je Bog takoj naročil, da mora svoje tovariše sestrati, da bodejo toliko uplavljati svetemu duhu, katerega zastopnik na zemlji je on.

Obtožen je bil umroča sam enega svojih tovarišev, ker je takoj pri začetku obravnavne povedal, da se bo pokoril razsodbi in ne bo apeliral.

Pred nedavnim časom je Sanford ustanovil posebno versko družbo, ki se je imenovala "država sv. Duha". Sanford je bil vodnik in izvoljenec duhov. Vodil je svoje ovčice, kjer pački pričvrstili razkrinkati marsikatero hudobijo in preprečiti, da ni imela nevarne posledice pri narodu. In zato je stal naš list vedno na straži in pazil, kje utegne priti volk, da ukrade ovo.

Pred nedavnim časom je Sanford ustanovil posebno versko družbo, ki se je imenovala "država sv. Duha". Sanford je bil vodnik in izvoljenec duhov. Vodil je svoje ovčice, kjer pački pričvrstili razkrinkati marsikatero hudobijo in preprečiti, da ni imela nevarne posledice pri narodu. In zato je stal naš list vedno na straži in pazil, kje utegne priti volk, da ukrade ovo.

Na drugi strani smo pa zopet z veseljem opazovali delo naših uradnikov. Treba je bilo z vsi silo pogradi na pravice naročnikov, da se pogradi na pravice naročnikov, da treba je bilo razkrinkati marsikatero hudobijo in preprečiti, da ni imela nevarne posledice pri narodu. In zato je stal naš list vedno na straži in pazil, kje utegne priti volk, da ukrade ovo.

CLEVELANDSKA AMERIKA.

— Izjava v tisk in potisk. —

Naročnina:

ZA AMERIKO: \$1.00

ZA EVROPO: \$1.00

Za Cleveland po pošti: \$1.00

Poštnesne številke po 3 centa.

Dopisi brez podpisa in osobnosti se ne sprejemajo.

Vsa pisma, dopisi in deseti se posiljajo na:

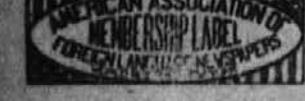
"Clevelandsko Ameriko"
619 St. Clair ave. N. E.
Cleveland, Ohio.

"Clevelandsko Ameriko"
Issued Tuesdays and Fridays
619 St. Clair ave. N. E.
Cleveland, Ohio.

Read by 15,000 Slovenians
(Kraijers) in the City of Cleve-
land and elsewhere.

Advertising rates on request.

Tel Cuy. Princeton 189

"Entered as second - class
matter January 5, 1900, at the
post office at Cleveland, Ohio
under the Act of Mar. 3, 1879."

No 102 Fri Dec 22'11 Vol IV

88

Vzgoja otrok.

Mnoge matere misljijo, da je njih otrok želen, pa jim takoj v prvih mesecih dajejo piti mnogo vode, in nekatere celo vina ali druge pijače, ki so premične za otroka. Zdravemu otroku, ki ima dovolj sesanja, ni treba do šestega meseca nobene druge hrane kakor materino mleko, tudi druge pijače ne potrebuje. Kadar pa se otrok iz kakšnega vzroka sploh znoji, tedaj je otrok žejen v reamic, in treba mu je dati kakke pijače, toda najboljša je prekuhanata voda, pa voda od kamilic, ali pa čiste, lahke juhe od kokošij. Šele kadar je otrok star kakih šest mesecov in več se mu lahko daje redno nekofiko lahke juhe. Nikdar pa ne smete otroka navaditi na vino ali na špirituozne pliže vsaj pred 4. letom ne.

Mnoge matere dajejo otrokom prav rade kako stvar v usta, da je otrok sesa, da se tako pomiri. Da bi te matere vedele, koliko to otroku škoduje, ne bi mu nikdar dajale takih stvari v usta. Otroci staršev, ki so živeli pred kakimi dva tisoč leti in prej, niso nicesar vedeli o raznih "cučeljih", pač pa so jim zadovoljila popolnoma materina prsa. Stvar, ki se da otroku v usta, se oslini; na tej slini se pa razvije stotine mikroskopno majhnih gobic, katerih s prostim očesom ne moremo videti. Na eni sami taki stvari je lahko na milijone takih gobic. Mnogokrat so take gobice neškodljive, toda med njimi je tudi mnogo škodljivih, ki povzročajo razne bolesti, posebno po leti, ko vročina pospešuje rast škodljivih bacilov. Navadno otrok od tega bruhu, se znoji, dobi vročino, ne sploh dobro in vedno kriči. Ráditega je najbolje da se otrokom tekom prvega leta ne daje nikakih igrač v usta, in ako se daje otroku kaj v roki, je treba paziti, da tega ne nosi v usta. Nekateri otroci imajo tudi grdo navado, da sisejo prst. Sploh ima vsak otrok navado, da nosi v usta kar mu pride v roke. Tega moramo otroke odvaditi. Sprva, ko zapazimo, da nosijo prst v usta, je vedno treba takoj vzeti prst iz ust, a če ne bi to pomagalo, je treba namazati isti prst s kakšnim stvarjem, ki peče, a ki ni nevarna, ali pa zvezati roke.

Zdrav otrok stoji na nogah, ako ga držimo že v četrtem mesecu. V osmem mesecu pa stoji že sam brez podpore. Zdrav otrok pa začel hoditi, ko je šest mesec. otrok, ki pa šest mesec, ko je star že le-

to in pol, pa ni zdrav, pač pa omoga bolečine v kosteh. Tak ostrom navadno stoji, ako ga opremo na noge ali pa joka, kadar ga silimo, da hodi. V takih slučajih otroka ne smemo siliti, da hodi, ker se jim lahko skrivi hrbet ali pa kostenjača.

Gоворiti začne otrok že pri koncu prvega leta tupasem kačko besedo. Od tega časa pa govori vedno več in več, dokler se njegov govor popolno ne razvije. Kadar pa otrok dō tretjega leta ne spregovori, je to znamenje, da ne more sploh govoriti. Otroku se govor polagoma razvija. Kadar se otrok narodi, vidi, sliši in joka, če ga kaj boli, toda možgani niiso še dovolj razviti, da bi se zavedal vsega tega. Kadar kdo zaropota, se otrok prestraši; kadar pride na svetlobno zamišlji z očmi. Mnogokrat se otrok nasmeje že ko je tri ali štiri tedne star, toda to ni pravi smeh.

Šele, ko je otrok star štiri tedne se začne za njega še pravo življenje. Najprvo glede na otrok okoli sebe in skuša posnemati kak glas. Seveda še ne ve, kaj je, vendar dobi odziske in skuša, da si jih zapomni. Pozneje pa dete že razume, če ga je ljubimkuje; gleda pozorno na onega, ki se igra z njim, in največkrat gleda svoje roke. To se največkrat zgodi, kadar je otrok v tretjem mesecu. Sedaj se otrok že smeja, kadar se kdo igra z njim. Že v tretjem mesecu se lahko spozna, da otrok daje od sebe nekak glas. Kadar se z njim pomenjujete. Seveda je ta glas še nemaraven in samo neko hrkanje, ki je pa dovoljno znamenje, da se dete zaveda, da je nekdo blizu njega, ki hoče govoriti. Vendar to še ni govor. Dete od tega časa pozna mater, se umiri, kadar sliši njen glas, steguje ročice, in prijemlje razne predmete.

Najbolj pa otrok napreduje, kadar spolni šest mesecov starosti. Odtedaj naprej je čutiti že razločne glasove od njega, skuša se spenjati, postavljanje in kobacati. Z otrokom se mora vedno govoriti počasi, bistro in jasno, da tudi otrok tako pozneje z nami govor, ker sicer se dolgo ne bo naučil pravilnega govora.

Zveza časnikarjev.

Bilo je pred nekako dobrimi tremi leti, ko se je v New Yorku ustanovila takozvana "American Association of Foreign Language Newspapers", ki danes tako dobro deluje in se razvija. To je zveza, pri kateri so časopisi vseh jezikov razven nemških in angleških. Namen zvezze je povedati Amerikancem, koliko moč imajo inozemski časopisi v Ameriki, koliko čitalateljev in naročnikov imajo, in kaj se lahko doseže v Ameriki s pomočjo tujezemskih časopisov.

Amerikanci so že večkrat prav neščitljivo gledali na tujezemski časopise, ki slahajo v Ameriki. Amerikanci so trdili, da taki časopisi silno škodujejo naseljnikom, ker slednji berojno same časopise, ki so skrivani v domaćem jeziku, a amerikanske časopise zanemarjajo. S tem se ne bodejo nikdar privadili razmeram, ki vlažajo v Ameriki; ker ameriški časopisi, ki izhajajo v tujih jezikih v Ameriki, ne morejo podučiti tujezemca o razmerah v tej deželi. To pa je neresnica, kar se je dokazalo.

Znan je, da večina časopisov, ali pa rekli bi vsi časopisi, ki izhajajo v tujih jezikih v Ameriki, se strastno oprimo Amerike kot svoje nove domovine. V tem duhu poročajo tudi svojim čitalateljem, da staro domovino i majči le slabje novice, ker večina njih čitalatelj je taka, da je z nevlogo obrnila staro domovino hrbet in šla iskat boljše sreče v deželo, kjer se najde. Tako so tujezemski časopisi v Ameriki prvi učitelji tujezemcem, ki jih učijo, kako i kam se najobrenejo, da postanejo čimprej dobri državljanji, da dobijo čim prej pravico do volitve. In kaj naj tudi ponudite priprostenemu človeku, ki pride v Zedinjene

države iz Evrope? Ali naj vrne prvi dan, teden, mesec, leto ameriški časopis in ga čita? Ne, on mora najprvo dobiti časopis v svojem domačem jeziku, katerega bo razumel, in v katerem bo bral nasvete, kako se naj ravna v tej deželi. Tujezemski časopisi v Ameriki so torej največja pomoč na seljencev, ki bi brez njih daleč zabredli.

Velikonska obsežnost Zjednjenskih držav potrebuje marljivih in močnih naseljencev, da spreminjo deželo z ročnim delom v rodoviten svet, kjer se potem lahko kmetuje in trguje. Največji blagor za razvitje Zjednjenskih držav je bilo naseljevanje v Evropi. Še vedno se potrebuje mnogo milijonov naseljnikov po južnih in zapadnih državah, ker splošno je znano, da tu rojen delavec ni tako dober za taka dela, ki jih opravlja naseljeni delavec. Na Nemškem se ljudje precej dobro preživljajo, dočim kaže statistika, da pride na Nemškem na vsako kvadratno miljo 196 prebivalcev, a v Zjednjenskih državah pa pride na isti prostor samo 36 ljudi. Kakor nadalje pravi statistika, je 65 odstotkov vseh ljudij v Ameriki, ki imajo farme ali delajo na farmah, naseljencev, ki so prisli sem v zadnjih tridesetih letih Angleži, prvi prebivalci Zjednjenskih držav, niso dobri kmetovalci. Anglia je večinoma tovarniška država. Zato s opa Zjednjene države potrebovale in se potrebujejo naseljencev, ki odbelujejo svet in ga pripravljajo za rodovitnost.

Nadalje. Statistika pravi, da se potrebuje povprečno en tisoč dolarjev, da se otroka naredi godnega, da izdeluje sam kaj. In če pride na leto en milijon naseljencev v Zjednjene države, jn velja vsakega naseljencev 29.000 dolarjev, predno mu je dovoljeno stopiti na suho tedaj profitirajo Zjednjene države vsako leto od naseljencev 29 milijonov dolarjev samodol naseljencev, ne da bi pri tem šteli še tisoč milijonov dolarjev vrednosti dela onih ljudij, ki prihajajo vsako leto k nam.

Dolžnost vlade je torej, da z naseljenci, ki so res vredni prihoda v našem deželu, postopajo lepo in dostojno, ker naseljenci so največji blagor Zjednjenskih držav.

Roparji.

Stari Tomaž se je zdrznil. Od okna sem že slišal taen prihujen ropot in kaj nato je švignila mimo okna črma postava in za njoo že druge. Tomaž si komaj upal dihati in od razburjenosti mu je sreč skočno slišno utripalo. "Kaj neki hočejo te črme postave v tako pozni noči pri meni," je hipomu posmih, toda že v naslednjem trenutku mu je šinilo v glavo: "Ha, okrasti me močjo lopovi. Vedo, da ima stari Tomaž denar, toda jaz se ne nism vse življene trudil in pehal zato, da bi mi sedjal tatovi oddnesli vse moje premoženje. Ha, lopovi tatinski, pomnil, boste še, kdaj ste hoteli okrasti starega poštenega Tomaža." Komaj slišno je vstal iz postelje in šel k oknu gledat, kaj da se godi zunaj. Toda nič ni bilo. Pač! Sedaj je slišal, kako je začel škrpati zapah in kako je eden izmed tatujev z neko želesno stvarjo poskušal privzgniti zapah. Zdaj in zdaj je moral zapah odleteti. Tomaž ni imel časa premišljevati, kaj da mu je storiti v tem slučaju. Skočil je k steni, pograbil puško in se postavil z njo pred zapah. Nekaj ternutkov je bilo zunaj vse tisto, slišalo se je polglasno mrmiranje.

Nato so začeli nadaljevati z ulomom. Tomaž se je komaj premagoval, da ni skozi luknjo pri vratih ustrelil lopova, ki se je najbolj trudil odstraniti zapah. Ždajci je zapah zaskrtil v vrata so se nahalonodoprila in v sobo je stopil eden izmed onih črnih postav. "Natu imas lopov." je zakričal Tomaž, zavrhel puško in udaril roparja s tako močjo s kopitom po glavi, da se je ta brez celot potovanju, ki je trajalo od meseca avgusta 1492 do marca 1493, za kar so mu povrnili 22.000 peset. Odkritje Amerike je bilo torej okroglo 36.000 peset, torej kakih 30 tisoč kron.

Kuhinja perzijanskega šaha. Bivšemu šahu so se brezvorno začele sline cediti po njegovi dragoceni kuhinji. Se pa tudi izplača, priti v posest take kuhinje kot je kuhinja perzijanskega šaha. Na prestolu sedi danes majhen dečko, ki ima na navzrok temu najdragocenejšo kuhinjo na svetu. Vsa kuhinjska posoda, krožniki, skledo, pokrovi, lonci reprezentirajo velikansko premoženje. Strokovnjaki cenijo vrednost te kuhinjske posode na deset milijonov mark. Vsi lonci so znotraj pozlačeni, zlice, vilice in krožniki so celo popolnoma zlati. Kuhinjski noži imajo v držaju vdelane najdragocenejše kamne. Kuhar sme za šaha kuhati le v posodah, ki so vsaj iz čistega srebra. Celo posoda za sofin sladkor, ki se rabí v kuhinji, ste srebrni. Samo ena kuhinja je še tako dragocena, namreč kuhinja na madriškem kraljevem gradu, v kateri je mnogo zlatih in srebrnih loncov.

Dogodbica o nemškem vsečiliškem profesorju v Pragi. V pražkih nemških krogih splošno pozornost vzbuja aferra znanega voditelja nemške praska kazine, dvornega svetnika, profesorja dr. Hueppa, bivšega načelnika higijeničnega zavoda na nemškem vsečilišču v Pragi. Profesor Huepp, katerega strokovnjaške kritike nimajo v učenem svetu velike veljave, je vsednaravnostne želite svojih kolegov z nemške univerze v disciplinarni preiskavi. Gleda na senzacijo, ki jo je ta zadeva v nemških krogih vzbudilo in gled na to, da praškim Nemcem je veliko na tem ležeče, da afera ne pride v širjo javnost, je zanimivo izvedeti nekoliko več o delavnosti suspendiranega nemškega učenjaka, prof. dr. Hueppa in o vzkrokih, zanj se je zoper njega upeljalna disciplinarna preiskava. Če-

celel potovanju, ki je trajalo

od meseca avgusta 1492 do

marsa 1493, za kar so mu po-

vrnili 22.000 peset. Odkritje

Amerike je bilo torej okroglo

36.000 peset, torej kakih 30

tisoč kron.

Kuhinja perzijanskega šaha.

Bivšemu šahu so se brezvom-

no začele sline cediti po njego-

vi dragoceni kuhinji. Se pa tudi

izplača, priti v posest take

kuhinje kot je kuhinja perzij-

anskega šaha. Na prestolu sedi

danес majhen dečko, ki ima

na navzrok temu najdragocenej-

šo kuhinjo na svetu. Vsa kuhin-

jska posoda, krožniki, skledo,

pokrovi, lonci reprezentira-

jo velikansko premoženje. Stro-

kovnjaki cenijo vrednost te

kuhinjske posode na deset milijonov mark. Vsi lonci so zno-

traj pozlačeni, zlice, vilice in

krožniki so celo popolnoma zla-

titi. Kuhinjski noži imajo v dr-

žaju vdelane najdragocenejše

kamne. Kuhar sme za šaha ku-

hati le v posodah, ki so vsaj

iz čistega srebra. Celo posoda

za sofin sladkor, ki se rabí v

kuhinji, ste srebrni. Samo ena

kuhinja je še tako dragocena,

namreč kuhinja na madriškem

kraljevem gradu, v kateri je

mnogo zlatih in srebrnih lon-

cov.

"Feeling Better Already Thank You!

Sreden

sem, ker

sem poslu-

šal vaš svet in se

zdravil z

Dr. Richterjev

PAN-EXPELLERJEM.

Ozdravel me je bolečin v

Slovenska Dobrodolna Zveza

Ustanovljena 13.
novembra 1910.

Glavni sedež:
Cleveland, O.

ODBORNIKI:

Predsednik: JOHN GORNICK, 6105 St. Clair ave. N.E.
podpred.: JOHN SKRJL, 438 E. 157th St. Collinwood, O.
podpredsednik: ANTON ZORCIČ, 1309 E. 45th St. N. E.
tajniki: JOHN SPREK, 6028 St. Clair ave. N. E.
Blagajnik, MATEVŽ UDOVIČ, 1368 E. 53rd St.
Zapisnikar: FRANK HUDOVERNIK, 1243 E. 60th St.

NADZORNIKI:

JOHN CUCNIK, 6204 St. Clair ave. N. E.
FRANK ZORICH, 1265 E. 55th St. N. E.
JOHN JALOVEC, 1284 E. 55th St. N. E.

POROTNIKI:

ANTON GRDINA, 6127 St. Clair ave. N. E.
FRANK KNAUS, 1364 E. 40 St.
JOHN MAJZELJ, 1152 E. 63rd St.
ANDREJ FERJUC, 2808 33rd St. — Broadway.
ANTON BENČIN, 4414 Hamilton ave. N. E.

ZVEZIN ZDRAVNIK:

J. M. SELISKAR, 6127 St. Clair ave. Cleveland, Ohio.

Zvezine seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob
uri popoldne v John Grdinovi dvorani na 6025 St. Clair ave.

Zvezino glasilo: "CLEVELANDSKA AMERIKA".

Mali oglasi.

FRANC M. JAKŠIČ
Slovenski tolmač
pri sodnijah.
3922 St. Clair Ave.

NAZNANILLO.

Ški list "Hlas Naroda" o tem
poroča sledče: Profesor Hue-
ppe je že nekliko mesecov za-
nemarjal vseučiliška predavan-
ja, kar mu je neki kandidat
pri izpitu vričo rektora javno
ocital. Razun tega je dobil
rektorat razne pritožbe, ki
stavijo delavnost g. dvornega
svetnika v prečudno svetlobo
glede na sebičnost. Z ozirom
na te okolnosti je upeljal re-
ktorat vsled naravnostne pro-
šnje njegovih kolegov disciplin-
arno preiskavo zoper g. dvor-
nega svetnika, ki ima med tem
počitnice.

Cistota je pol zdravja, tega
posebno matere ne bi smeje-
nikoli pozabiti. Voda je ceno
povsod. Učite otroke snažnosti.
Dokler so majhni jih okop-
pijite vsak dan, po enem letu
pa vsaj dvakrat na teden.
Kmečki ljudje mislijo skoraj,
da je snaga greh in si umiva-
jo samo obraz in roke. Če ni
nakšna reka blizu in prilika za
plavanja, se celo življenje še
enkrat ne okopajo. Vsak ve-
čer, vsak hlapac, da se živina rajsi
redi, da je bilj čila in zdrava,
če se pridno snaži in umiva.
Isto velja pa tudi za človeka.
Marsikdo je same umazanosti
ves zelen in bolan. Ni zadosti,
da si človek samo enkrat na
teden umije vrat in k večjem
še noge vsake kvatre. Umiti
je treba z milom in vlažno vo-
do celo telo. Posebno otroci
so potrebni kopeli in snage.
Množe matere s ekskorij nič
brigajo za snažnost svojih
otrok. Ko shodi ga prepusti
umenu sebi in če se umiva je
prav, če ne pa tudi. Čima
mati se ne vem koliko de-
nu toliko časa že vjame, da
je enkrat na teden otroke sa-
na posteno oglajsta od glave
do pete. Kakšni pridejo včasih
otrok v solo! Prav sramota
kako so umazani, ušivi in
zamazani. Od same nesnaž-
ne postanejo krmeljavci, hra-
ci in garjevi, ušeja se jim
vnojno z ušnim maslon in
čokokrat ktero naravnost
ni od umazanosti. Od sto-
glincev jih je ena tretjina iz-
gubila sluh zaradi nesnagi!
Nekatera gospodinja se iz-
javljata, da nima časa. Moj
pol ure vsak teden si vtr-
saklahko. Če človek vpra-
ša, tako gospodinje prav-
prav delajo, bo videl, da nič
nemudoma. Otroci so zanemar-
eni, hisa nepospravljen, dvo-
rje razveličeno, gospodinja le-
delci brez glave, za tarnanje
red sosegdomi, kako je preob-
lana z delom, zato že najde čas,
naredi pa cel dan nič pravega,
če je na pol, tako da je za
pol ure vsé že zopet umazano,
kot je bilo prej. Dobra in
čistna gospodinja pa dospe
množig besed na vse; o-
troke so snažni, čisto umiti, zdra-
vi in rdečelični, pa tudi drugo
je storjeno. Vse s elakom
če se le hoče!

Jos. Žele,
trgovec in pogrebnik.
6108 St. Clair ave.

Naznanilo

Cenjenim rojakom Slovencem in Collinwoodu naznanjam,
da dobijo moje krasne in velike
stenske koledarje za leto
1912 pri John Logarju in Gor-
nik in Temistokleju. Rojaki
sezite po njih, ker takih ne
dobjete od nikogar za prihodnje
leto. Srečne in vesele božične
praznike želim vsem in se pri-
poročam.

Jos. Žele,
trgovec in pogrebnik.
6108 St. Clair ave.

Zavarovalnina za predpise.

Zavarujete se pred ognjem,
nesrečo, za življenje, toda ka-
ko se zavarujete glede zdrav-
niških predpisov, ki vam jih
izroči zdravnik? Lahko si za-
varujete svoje predpise brez
posebne cene. Če prinesete te
predpise v Guentherjevo lekar-
nico, vogal St. Clair in Addison
Road. Treba vam je prinesti
vselej te predpise v zanesljivo
lekarno, kjer dobite poceni in
kter je lekarnar odgovoren.
Zdravilo se mora narediti na-
tančno tako, kakor zdravnik
predpiše, ker sicer zdravila ne
pomagajo mnogo. Lahko trdi-
mo, da dobite ravno isto, kar
doktor za vas zahteva, če kupite
svoja zdravila v Guentherje-
vi lekarni, vogal Addison Rd
in St. Clair ave.

Pozor! PITTSBURG! Pozor!

Vsem Slovencem in Hrvatom
v Pittsburghu se priporočam v
obiljen obisk mojih prostorov
na

48. cesti, Plumer in Butler St.
Cestni vedno svež in najbo-
ljše pijače ter sem edini sloven-
ski gostilničar v mestu. Objed-
nem z gostilno je združen

"SOKOL HOTEL"

kjer imam pripravljeno vedno
čedne prostore za prenočišče.
Dobra postrežba in umerjene
cene. Rojaki k rojakom
Se priporočam.

JOHN GOLOBIČ,
gostilna in hotel.

vogal 48. Plumer in Butler St.
Pittsburg, Pa.

Izrazio te vedno prošnje
da papir in drugi papiri v
mrežo.

NAZNANILLO.

Hiša za 4 družine je napro-
daj. Mora biti prodana v naj-
krajšem času. Ima 16 sob, ve-
liko klet. Cena samo \$3500.
Plača se takoj \$500, drugo na
mesečne obroke. Naprodaj je
še več drugih hiš. Oglasite se
pri John Žulić, 5704 Bonna
ave. (102)

Pridna ženska išče službe
Sprejme vsako pošteno delo.
Vprašajte na 1015 Hatley Rd.
Collinwood, O. (102)

Prilika.

Naprodaj je trgovina s tobak-
om, cigarami in cigaretami,
s slăšicami, ice cream in dru-
gimi potrebščinami. Trgovina
je ena najstarejših v Collin-
woodu, na vogalu pred mostom,
kjer stoji vsaka kara. Najlepša prilika za Slovenca,
ker naredi tam lep denar. Oglasite se hitro na vogalu E. 152.
cesti in Saranac Rd. Collin-
wood. (102)

A. Peterlin, knjigovodja.

SLOVENSKI URAR IN ZLATAR.

Priporočam slov. občinstvu
svojo bogato zalogu in druge
zlatnine. Prodajam po naj-
nižji ceni. Blago je vse jam-
čeno, ako kupcu ni po volji,
vzarem blago nazaj. Poprav-
ljam tudi ure in drugo zlatino
točno in ceno. (2)

JOSIP MUROVEC,

1559 Clybourn Ave.
blizu Halstead Str.
CHICAGO, Ill.

Slovenska žena išče dela. Bi-
rada opravlja pranje po hišah.
Mary Osredkar, 996 E. 64.
cesta. (104)

Nekje v Clevelandu se na-
haja moj priatelj po imenu
Josip Osredkar, doma iz Dol-
enje vasi pri Polhovem gradu.
Rad bi mu pisal kakor tudi
moja šestnica. Kdor rojakov
ve za njegov naslov, naj bo
tako prijazen, in mi ga naz-
nani, ali pa će se sam zglaši.
Anton Dolenc, Box 275 Wau-
kegan, Ill. (103)

FRANK RUSS

javni notar.

Izdelujem vsa notarska opravi-
vila v slovenskem in angleškem
jeziku. — Zvečer v pisarni

6104 St. Clair ave.

POZOR ROJAKI!

Slovencem v Rock Springsu,
Wyo. priporočamo pristno do-
mačo gostilno gospoda
Antona Justina,

ki ima vedno v zalogi dobro
žganje, slivovec, torpinjovec in
brinjevec, razna fina vina ter
vedno sveže pivo. Postrežba v
njegovi gostilni je vedno izvr-
stna in domača. Rojakom se
priporoča obilen obisk. Svoji
k svojim!

Oglas.

Naznanjam cenjenemu ob-
činstvu, da govor, ki se je raz-
nesel po mestu radi kislega zel-
ja pri meni, da je vse to grido
izmišljena laž, in sem primoran
narediti temu konec. Torej odsedaj naprej, če bom
zvedel, da bo se kateri kaj o
tem govoril, dam vsakega brez
izjeme zapreti. Kdor mi pa pove
ono osebo, ki pravi, da je omenjeno stvar videla
ali pa rekla, da je videla temu
dam pa \$200 nagrade, če mi
pove dotično osebo.

Anton Prijatej,
4015 St. Clair ave.

JOS. TRAVNIKAR

priredi v torki večer, na sv. Štefana dan, 26. decembra večer
štefana, za življenje, toda ka-
ko se zavarujete glede zdrav-
niških predpisov, ki vam jih
izroči zdravnik? Lahko si za-
varujete svoje predpise brez
posebne cene. Če prinesete te
predpise v Guentherjevo lekar-
nico, vogal St. Clair in Addison
Road. Treba vam je prinesti
vselej te predpise v zanesljivo
lekarno, kjer dobite poceni in
kter je lekarnar odgovoren.
Zdravilo se mora narediti na-
tančno tako, kakor zdravnik
predpiše, ker sicer zdravila ne
pomagajo mnogo. Lahko trdi-
mo, da dobite ravno isto, kar
doktor za vas zahteva, če kupite
svoja zdravila v Guentherje-
vi lekarni, vogal Addison Rd
in St. Clair ave.

NAZNANILLO.

Naznanjam, da sem odpr-
novo prodajalno s čevljii. V
isti trgovini sprejemam tudi
vsra naročila za popravljanje
čevijev. Garantiram dobro in
pošteno postrežbo. Joh Trček
6120 Glass ave. (102)

Dr. L. E. SIEGELSTEIN

308 Permanent Bldg.,
746 Euclid ave.

Uradne ure: od 9. zjutraj do
4. popoldne, ob nedeljah od
10 do 12.

GEO. PERUSHEK.

Mi imamo najboljše žganje za Slovence in
Hrvate. Kdor želi kak dober požirek, naj se pri-
poroči našemu prodajalcu

A. COHN,

5819 ST. CLAIR AV.
Cleveland, Ohio

VASE ZDRAVJE.

Je precej odvisno od polo-
zaja vaših ust. Ali so vaša
usta v dobrem položaju? Ali
imate dovolj zob, da pravil-
no grizez hrano? Ali ne trpi-
va želodec? Kali bolezni v
ustih so vzroki velikih raču-
nov za zdravnike. Glava vas
lahko boli radi slabih zob
Pridite k nam, preiskava je
brezplačna in videli bodete,
da je delo po ceni. Naš delo
je naš oglas. Govorimo v
vseh jezikih. Ženska postrež-
ba Govorimo v vseh jezikih.

J. S. Jablonski,

SLOVENSKI FOTOGRAF.

6122 ST. CLAIR AVE. N. E.

Lodeljne slike za ženitbe in družinske slike, otroške
slike, po najnovejši modi in po nizkih cenah. Za \$3.00
vrednosti slik (en ducat), naredimo eno veliko sliko
v naravnosti zastonj. Vse delo je garantirano.

Kdor od rojakov

še ni pil naravnega domačega vina ali pristnega Kra-
karjevega brinjevca, tropinjevca ali drožnika, naj ni-
kar ne pozabi vprašati nas, glede cen, predno se obr-
ne kam drugam.

Mi jamčimo za vsako naročilo. Ako se vino na
potu pokvari, nadomestimo ga z drugim.

Mi smo prepričani, da vsak novi naročnik, ka-
teri enkrat od nas naroči, ostane vedno naš zvesti
odjemalec zato, ker je vedno z pristnim domačim bla-
gom postrežen. Prepričajte se sami.

PRVA SLOVENSKA DRUŽBA

The

Ohio Brandy Distilling Company.

6102 St. Clair Ave Cleveland, O.

Ali pa pri sledenih tvrdkah kateri so
edini glavni razprodajalci za Ameriko:

Russ & Prendergast Bros. Co. Pueblo, Colo.

The Slovenian Liquor Co. Joliet, Ill.

Frank Petkovsek, Waukegan, Ill.

LES MISERABLES.

Roman.

(Francosko spisal Victor Hugo;
za Clevelandsko Ameriko prestavil L. J. P.)

V. DEL. — JEAN VALJEAN.

Coseta se je zagnala za preživev, in dan v veselju, in šla zveče počivati, kakor bi se ncesar ne zgodilo. Tretji dan je pa nosila k Valjeanu služabnico, da ga vpraša, če je bolan in zakaj ni prišel. Služabnica je prisla z odgovorom: "Valjean ni bolan, toda silno zapošlen, in prišel bo kakor bi tri nogo e. Napravil se je na pot, i.e. in gospa Maronika ve, da je on imel navzoč večkrat tovati za nekaj dnevi. Ni treba se vznemiriti radi tega."

V resnici se je pa tako zgodilo. Ko je prišla služabnica s Jean Valjeanom in ga vprašala, zakaj ni prišel prej, in dan k gospoj baronki, je Jean Valjean odvernil: "Saj vendar že dva dni tem bil pri njej, ona pa pravi: 'mo en da.' Toda služabnica je pozabila na te besede, jih tudi Coseti ni pravila.

CETRTO POGLAVJE.

Koncem zadnjih dñih meseca maja leta 1833 je lahko več potnikov opazovalo starega, spodobno oblecenega gospoda, ki je vsak dan ob določeni uri zapustil neko hišo na ulici Arme, korakal po raznih ulicah, dokler ni prišel do ceste Kalvarije. Čim bližje je prihal valgal te ulice, tem počasnejše je korakal, tem bolj so se svetile njegove oči. Neprestano je gledal na gotov prostor, ki se je zdel za njega kot magnet, vendar ni bil nicesar drugega kot vogal ulice Kalvarije. Zdeleno se je, da se njegove ustnice premikajo kot bi govorili z nekim, katerega ne vidi, upasem se tudi zasmehat, in bližal se je kolikor počasi je mogel hoditi. Bilo je kakor bi se bal trenutka, ko pride prav bližu. Ko je bil samo nekaj hiš se oddaljen od one hiše, katero je pogledoval, se je zdelo, da se sploh ne premika več. Toda naj je hodil še tako počasi, enkrat je le moral priti na cilj. Ko je prišel na vogal ulice Kalvarije, se je tresel, pobesil glavo, potem se pa boječe oziral na okoli. Potem pa zdrse solza, ki se je že dolgo nabirala v kotu njegovega očesa, navzdol no njegovih licih in mu pada v usta. Stari mož je čutil grenek okus solze. Tako je stal precej časa, in zdelo se je, kakor bi bil iz kamna. Potem se je pa vrnil po isti ulici, ob istem času, in bolj je bil oddaljen od imenovane hiše, tem temnejše je postajalo njegovo oko.

Pologoma pa stari mož ni prihal prav več do vogalne hiše na cesti Kalvarije; navdil se je, da je prišel samo do polovice pota, včasih malo bliže, včasih malo dalj. Sčasoma mu je manjkalo že mnogo ulic do ceste Kalvarije, toda vsak dan je odbhal ob določenem dan je odbhal iz svojega doma na ulici Arme ob določenem času in daleč hrenpel po ulici Kalvariji. Njegove oči se niso več svetile, solze se niso več zbirale v očesih jamicah. Včasih, kadar je bilo slabo vreme, je nisil pod pazduho dežnik, katerega pa nikdar ni odprl. Zenske v onem delu mesta so ga pomilovalo, otroci so se pa smejali na njim.

PETO POGLAVJE.

Zadnja iskra.

Nekega dne gre Jean Valjeann navzdol po stopnjicah, naredi tri korake po cesti in se vseže na klop pred hišo, na ravno isto klop, na kateri ga je dobil Gavroche one usodne noči 5. junija. Tam sedi nekaj časa, potem pa gre zopet navzgor v svojo sobo. To je bila njegova zadnja prikazana na prostem. Drugega jutra Jean Valjean ni več vstal iz postelje. Žena od hišnega oskrbnika, ki je nosila Valjeanu hrano, nekaj hranjive, zala in nekaj

suhi, in pri vsakemu koraku hora počivati, sicer ni bil takoj truden, pač pa ga je zapustila življena moč, ki je komaj še odsevala v njem.

Eden izmed stolov, na katerega omahne, je bil precej blizu ogledala. Videl je samega sebe v ogledalu in se ni mogel poznavati. Star je bil osemdeset let, pred Mariusovo poroko pa je imel komaj petdeset, toda zadnje leto se je postoral za trideset let. Gube na obrazu niso bile znamnenje starosti, pač pa znamnenje smrti. Lica so mu la upadla, koža je pa spominjala na zemeljsko barvo, kratkem. Jean Valjean je bil tako kot bi prišel iz groba.

"Saj sem," odvrne Jean Valjean.

"Krožnik je se poln."

"Pa poglejte na posodo z vodo; prazna je."

"To dokazuje, da ste plili, toda jedli niste nicesar."

"No," reče Jean Valjean, "kaj pa če sem bil samo žejen?"

"To je žeja, in če mož takrat ko pije, ne uživa hrane, tedaj ima mrzlico."

"Jutri hočem jesti."

"Zakaj pa ne danes? Kdo neki je še govoril kdaj, da bo jutri jedel! In dobro kosilo sem vam skuhala."

Jean Valjean prime za roko stare ženske.

"Obljubim vam, da bom jelen," reče.

"Jaz pa nisem zadovoljna z vami," odvrne žena.

Jean Valjean n inikdar vi-

del družega živega bitja kot o žensko. V Parizu so ceste,

na katerih skoro ves dan ne

boste videli žive duše, in hi-

še, kamor tudi ljudje nikdar

ne pridejo. Na taki cesti in-

vaki hiši je živel Jean Valjean.

Ob času, ko je še vedno hodil

ven, si je kupil pri nekem pre-

kupcevalev kruščiks, katerega

je obesil nad svojo posteljo.

Tako je minil teden, in Jean

Valjean je bil še vedno v po-

stelji. Hišnega oskrbnika žena

je rekla svojemu možu: "Stari gospod v gorenjem nad-

stropu ne vstane nič več, ne

je nč, in takoj ne bo dolgo tra-

alo. On je žalosten, in ne mo-

tim se dosti, če rečem, da se

njegova hiši ni prav omiožila."

Oskrbnik hiš pa odvrne:

"Ce je bogat, tedaj poklicemo

zdravnika; ce pa ni bogat,

tedaj ne bo zdravnika v hišo;

ce pa zdravnika ne bo, tedaj umre."

"In ce dobi zdravnika?"

"Bo umrl vseeno," odvrne oskrbnik.

Druzega dne je videla žena zdravnika v bližini hiše. Hitela je k njemu in mu povedala, da je v njeni hiši bolink, v tretjem nadstropju, ki je tako slab, da ne more več vstati iz postelje.

Zdravnik je pogledal Valjeana in govoril z njim. Ko je prlsei zopet navzdol, ga je oskrbnikova žena že pričakovala.

"Kaj je, gospod zdravnik?"

"Zelo bolan je."

"Kaj ga pa boli?"

"Vse in nič. Zdi se mi, da je zapustila ljubljena oseba. Mnogo ljudi umrje radi tega."

"Kaj vam je pa rekel?"

"Povedal mi je, da se dobro počuti."

"Ali pridite zopet, gospod zdravnik?"

"Da," odvrne doktor, "in se nekdo drugi mora priti poleg mene."

Nekega večera je Jean Valjean zelo teško vstal; skušal se je opreti na komolce, toda le z največjo težavo se mu je posrečilo nekoliko se dvigniti. Opazil je, da je slabši kot je misil. Konečno pa, ka je porabil vse svoje moči, se je z zadnjim napornom vsezel na postelji in se obleklo. Obleklo je staro delavsko obleklo; medtem ko se je oblačil, je moral večkrat počivati, tako je bil slab. Pot mu je stopal na celo, ko je deval na sebe skunkino. Potem pa gre proti skrivenostemu zaboju in vzame ven Cosettino obliko, katero razprostre po postelji. Potem pa vzame iz mizneg predala dve sveči in ju posali na srebrne svečenike, kateri mu je podaril škof, ko ga je okradel. Včasih vidimo goreti sveče pri belem dnevu v prostorih, kjer mrtič leži. Vsaka stopinja pa sobi ga iz-

skorpo pozabljeni spomini niso vstanejo v duši. Odpre pismo in bere:

"Gospod baron! Če bi me največje bitje obdarovalo s talenti, bi lahko bil baron Théophile, član akademije, stola v resniči nisem, dasiravno imam isto ime, in vesel sem, če bi ta spomin me vam priporočil. Dobrote, kateri mi bodete mogoči skazali, se vam bodejo povrnile, ker sem v posesti velikih skrivenosti, ki se tičejo neke osebe. Ta oseba se tiče vas. Skrivenost vam lahko razodene, ker vam s tem koristim. Podam vam bodem najpotrebejša navodila, da prezenete iz svoje družine to osebo, ki vam dela nečast, ker gospa baronka je visokega rodu. Svetišče ne more imeti dalj časa prostora z zločinom."

Dalje prihodnjič.

Naši zastopniki.

Sledenči rojaki so pooblaščeni pobirati naročino, prodajati knjige, naročati tiskovine in pobirati oglase v svojih našelbinah.

Za Chicago, Ill. Fr. Mravlja, 2059 W. 23rd St.

Chicago, Ill.

Za Springfield, Ill. Anton Kužnik, 1201 So. 19th St.

Za Forest City, Pa. John Oso-

lin, Box 492.

Za Moon Run, Pa.: Frank Stri-

mljan, Box 238.

Za Manor, Pa. Frank Demšar,

Box 253.

Za Creb Tree, Pa. John Fome,

Box 94.

Za Ironwood, Mich. Jos. P.

Mavrin, 132 Luxmore St.

Za Ely, Minn. Jos. J. Peshel,

Box 165.

Za Kansas City, Kans. Anton

Zagar, 330 N. Ferry St.

Za E. Mineral, Kans. Ig. Schlu-

ge, Box 47.

Za Rock Springs, Wyo. Ant.

Justin, Box 563.

Za Enum Claw, Wash. Joseph

Malnarich.

Za Great Falls, Mont. John Au-

zac, Rainbow, Dam.

Za Montevideo, Uruguay, Južna Amerika, Frank Istič,

245 Libertad.

Za Joliet, Ill. John Jevitz

1306 Cora St.

Za Barberton, O. in okolico

Al. Balant, 112 Sterling ave.

Za Meadow Lands in Cannons-

burg Pa. Lenard Lenasi,

Box 53 Meadow Lands, Pa.

Za So. Sharon in Sharon, Pa.

Jakob Peršin, Box 666, So.

Sharon, Pa.

Za Beaver Falls, Pa. Nick

Klepce, 1836 — 3rd Ave.

Za Broughton, Pa. in okolico

Ant. Demšar, Box 135.

Za Bradock, Pa. in okolico,

Iv. Grm, B. 57, Bradlock, Pa.

Za Newark, O. John Gabrov-

šek, 114 Jefferson St.

Za Indianapolis, Ind. Lovrenč

Bizjak, 743 No. Warman av.

Za Clinton, Ind. John Jare,

Box 183.

Za država Pensylvania John

Batich, R. D. No. 1 Box 38

Washington, Pa.

Za De Pue, Ill. Frank March,

Box 295.

Za LaSalle, Ill. in okolico A.

Strukelj, 1202 Main St.

Za Conemaugh, Pa. Frank

Prestavec, Box 174.

Za Steelton, Pa. Anton Hren,

229 So. Front St.

Za Luzerne, Pa. Anton Vozelj,